

S tem svojim sklepom hotel je okrajni šolski svet ponuditi razmeram tukajšnjega okraja prikladen navod, nikakor pa ni nameroval v tej zadevi kakorkoli vplivati na učiteljstvo, ali pa zahtevati, da tak vpliv nasproti prebivalstvu v porabi.

Ako pa bo našla ta misel v dotičnih krogih soglasen odmev, bilo bi okrajnemu šolskemu svetu to le v prijetno zadoščenje zato, da je kot prvi izrazil s pravim navsvetom domoljubne želje dotičnih somišljenikov.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatci v 2. dan decembra 1887. l. *Russ l. r.*

Iz Ljubljanske okolice. V Šent-Vidu nad Ljubljano je šola zaprta, ker razsajajo tu kozé. Tudi v Siski, v Mostah in drugod v okolici se širi ta bolezen.

V 28. dan preteč. meseca je učiteljski »klub« (iz Ljubljanske okolice) imel v gostilnici pri Virantu sejo, pri kateri se je mej drugim tudi govorilo o družbinskem življenji učiteljevem. Nadejamo se, da nam boe kdo gg. tovarišev o tej skupščini kaj več povedal.

Iz Ljubljane. Čestitanje svetemu Očetu. Deželni zbor je v 16. dan preteč. meseca po dr. Poklukarjevem predlogu enoglasno sklenil:

Deželni zbor najspoštljiveje čestita Njegovi Svetosti papežu **Leonu XIII.** k petdesetletnici Njegovega mašništva, in gospod deželnega glavarja prosi, naj to čestitko primérnim potom sporoči svetemu Očetu.

Mestni zbor Ljubljanski je v seji v 23. dan preteč. meseca po predlogu gospoda odbornika profesorja Tomo Zupana tudi soglasno vzprejel sledeči navsvet: »Ljubljanskega stolnega mesta zbor čestita papežu **Leonu XIII.** k zlati maši prosee Njega Svetost apostolskega blagoslova za mesto Ljubljano. Gospod zupan se vabi, naj bi ta sklep pravim potom blagovolil uročiti svetemu Očetu. — Mestni magistrat pa se pozivlje, naj v 31. dan decembra 1887. l. v večer razsvetli mestno hišo bivalcem glavnege mesta v posnemo.

Temu lepemu čestitanju pridruži se gotovo tudi vse katoliško slovensko učiteljstvo ter obeta, da z izročeno mladino boe hodilo po poti, katero nam kaže namestnik Kristusov — po poti, katera edina pelje k prosveti, k napredovanju, k miru.

— Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta v 28. dan nov. preteč. leta. Odobri se, da se enorazredna nemška mestna deška ljudska šola v Ljubljani začéni od šolskega leta 1888/89. razširi v dvorazrednico, ako temu pritrdi tudi deželni odbor. Učitelj v Litijskem šolskem okraji (Ferd. Strel) je bil koncem meseca nov. preteč. l. umirovljen, in je dobil primerno odpravnino. II. učiteljska služba v Mirni Peči oddala se je gspdc. Ernestini Clarici, učit. služba na enorazredni ljudski šoli v Gotenici pa tamkajšnjemu začasnemu učitelju g. Franu Högljer-ju, II. učit. služba v Gradu pri Bledskem jezeru učiteljci v Šent-Petru pri Novem Mestu, gspdc. Katarini Droll, in II. učit. služba na novoustanovljeni dvorazredni ljudski šoli v Kropi na Gorenjskem pa učiteljci na Dobrovi, gspdc. Leopoldini Rozman. (Glej »Premene pri učiteljstvu« v 24. l. »Učit. Tovariša« 1887. l.) — Nakazale so se mnogim učiteljem nagrade za poučevanje v kmetijstvu, za presežno poučevanje, za nam. poučevanje v krščanskem nauku in za poučevanje v ročnih delih.

— Iz deželnega zbora. V 22. dan preteč. meseca je v VIII. seji deželnega zbora poslanec g. profesor Šuklje v imenu finančnega odseka o peticijah učiteljev litijskega, črnomaljskega in postojnskega okraja za zboljšanje učiteljskih plač poročal tako-le: »Lehko se skupno poroča o teh prošnjah, ker se večinoma strinjajo učiteljske zahteve. Tako želé učitelji, naj se v uštevna službena leta ušteje tudi provizorna dóba, katero je učitelj prestal pred učiteljskim izpitom. Finančni odsek ne more predlagati, da se ustreže tej želji. Z jedne strani zabranjuje to drž. šolski zakon z dne 14. maja 1869, deželni zastop ni kompetenten, predrugaciti dotični §. 56. državnega zakona, in tudi državnemu zboru ni volja ukreniti tako spremembo. Bila bi pa tudi kvarna za razvoj kranjskega šolstva. Interes naših šol zahteva, da se učitelji vsaj večinoma popolnem kvalifikovani ter se izkažejo z zakonitimi učiteljskimi svedočbami. Baš ta določba, da se službena dóba uštevna stoprav z dovršenim učiteljskim izpitom, bila je dosihmal jako važen nagib k temu, da učitelji ne odlašajo s svojimi izpiti. Vseled tega nasvetuje finančni odsek, da se dotična točka učiteljskih peticij odkloni.

Isto nasvetuje finančni odsek pri dveh drugih točkah; učitelji namreč Postojnskega in Litijskega okraja potezajo se za 35letno službeno dóbo mesto dusedanje 40letne ter želé razvrstitev

učiteljskih služeb po številu razredov na dotični šoli. Dasi sedanje določbe §§. 38. in 39. neso ideal poročevalcev, vendar gre priznati, da bi taka sprememba, pri kateri se gleda zgolj na število razredov, ne pa na službena leta ter na zmožnost učiteljevo, še bolj mehanična bila ter ne-primerna našim razmeram. Odlučno se mora izjavljati tudi proti raztegnjenju šolskih počitnic od 6 tednov na 2 meseca. Neozirajoč se na to, da za take vprašanja sploh ni pristojen deželni zastop, temveč da spadajo v področje eksekutive, pomisliti je, da izkušeni pedagogi užé gledé srednjih šol prav resno ugovarjajo sedanji razdelitvi šolskih počitnic, trdeč, da dva meseca šolskih počitnic na jedenkrat je preveč. To veljá za srednje šole, koliko bolj pa za mladino na ljudski šoli!

Bolj utemeljeni sta ostali točki učiteljskih peticij, s katerima bi se finančni odsek strinjal, da ne bi bilo preveč denarnih stroškov. Če bi se namreč po želji prosilcev petletnice odmerile po dejanskim plačah, mesto po najnižji, kakor dosedaj, znašal bi zvišek po računu dež. računovodstva 4189 gld., če bi se pa dovolile stanarinske priklade le po 40 gld. onim učiteljem na večrazrednicah, kateri prostega stanovanja nemajo, poskočila bi letna potrebsčina užé sedaj za 7560 gld.

Z ozirom na rastoča bremena prouzročena po šolskih troških, kateri so se samo letos pomnožili za 8300 gld., bilo je nemogoče finančnemu odseku, užé sedaj pritrjevati učiteljskim zahtevam. Da dokaže svojo naklonjenost učiteljskemu stanu, ter z ozirom zlasti na one učitelje na večrazrednicah, kateri so v posebno neugodnem položaji, nasvetoval bode v proračunu normalno-šolskega zaklada zvišanje učiteljskih podpor za 600 gld. Sicer pa nasvetuje finančni odsek, da se peticije učiteljev ne uslišijo. — Imenom finančnega odseka poroča poslanec gospod profesor Šuklje dalje:

»Slavni deželni zbor!

Finančnemu odseku se je bil izročil proračun deželnega odbora o normalno-šolskem zakladu za l. 1888. Rešujoč svojo nalogo poroča o njem tako-le:

A. Potrebsčina.

I. Aktivitetni prejemki učiteljev.

Po izkazu c. kr. deželnega šolskega sveta z dné 4. junija 1887 znašalo je letos število javnih ljudskih šol v vojvodini Kranjski 285 s 479 učiteljev. Na deželi službovalo je 454, v Ljubljani 25 učiteljev. Učitelji, službujoči izven Ljubljane, bili so razvrsteni v zmislu §. 38. dež. šolskega zakona z dné 9. marca 1879 (dež. zakon štev. 13) v štiri razrede. V I. razred z letno plačo 600 gld. spadalo je 28, v II. razred z letnimi 500 gld. 138, v III. in IV. razred z letnimi 450, oziroma 400 gld. pa 144 učiteljev, kar se v obče ujema z razmerjem, določenim v §. 39. gori navedenega deželnega zakona.

Javne ljudske šole mesta ljubljanskega imele so tekom šolskega leta 1886/7, 25 učiteljskih močij. Izmej teh bilo je nameščenih 13 z letnimi 700 gld., 10 z letno plačo 600 gld. ter 2 podučiteljici z letnimi 500 gld.

Kar se tiče proračunjene potrebsčine za to učiteljsko osobje, izjavljati mora finančni odsek pred vsem svoje načeloma različno mnenje gledé budgetovanja tangent, spadajočih na take učiteljske službe, katere so l. 1887. bile ustanovljene, ne da bi se bilo preje skrbelo za pokritje v proračunu. Deželni odbor postavil je dotično švoto v potrebsčino za l. 1888. Finančni odsek pa, sodeč da gre v proračun postaviti le to, kar v istini obremenja dotično leto, sklenil je nasvetovati deželnemu zboru, da se te svote izbrisejo iz proračuna, kamor nikakor ne spadajo. Pokrijejo se naj iz prihranjenih interkalarov, in v kolikor ti ne zadostujejo, iz gotovinskih preostankov deželne blagajnice. Jedino le pri takem načinu budgetovanja bode se jasno razvidelo iz proračuna, koliko je dežela tekom jednega leta žrtvovala za svoje ljudsko šolstvo.

1. Deželni odbor predlagal je plače učiteljev z 222.192 gld. ali po odbitku prihrankov na interkalarah za l. 1888 z 5000 gld. samo z 217.192 gld. Finančni odsek pa nasvetuje:

a)	za šolski okraj črnomaljski	13500 gld.
b)	» » » kameniški	15563 »
c)	» » » kočevski	24250 »
d)	» » » kranjski	21113 »
e)	» » » krški	20013 »
f)	» » » litijski	16713 »
g)	» » » Ljubljana (mesto)	16100 »

Znesek . 127252 gld.

	Prenesek .	127252 gld.
h) > > >	Ljubljana (školica)	19818 >
i) > > >	logaški	16975 >
j) > > >	novomeški	18800 >
k) > > >	postojinski	26350 >
l) > > >	radovljški	14700 >

skupaj . 223890 gld.

ali po odbitih interkalarih, katere je finančni odsek

proračunil s . 5000 >

skupaj . . . . . 218890 gld. — kr.

Tedaj proti proračunu deželnega zbora več za **1698 gld.** To zvišanje utemeljuje se s tem, da so se sicer po gori navedenem načelu sploh izbrisale vse tangente spadajoče za zadnje četrletje l. 1887, ter se je tudi kredit znižal za šolo pri Sv. Trojici, v Dolu, v Spodnji Idriji in v Prečni, katere se bržkone sploh ne otvorijo, oziroma razširijo tekom leta 1888, ali stoprav v zadnjem četrletji; za to se pa zviša potrebščina pri šolah v Dobu, Smledniku, Trziču, v Šmarjeti, v mestu ljubljanskem (kjer se 5. razredna slovenska dekliška šola spremeni v 6. razredno), v Borovnici, Kolovratu, Gorénjem Logatci, Jesenicah in Toplicah z ozirom na otvorjenje ali razširjenje dotičnih ljudskih sol.

2. Dopolnilne doklade k plačam nasvetuje finančni odsek nespremenjeno po predlogu deželnega odbora s	1450 gld. — kr.
3. Službene doklade nespremenjeno s	18181 > — >
4. Opravilne doklade, katere nasvetuje finančni odsek s	12493 > — >
proti proračunu deželnega odbora (z 12.423 gld.) več za 70 gld., kar je deloma naravna posledica onih sprememb, katere je finančni odsek predlagal pri učiteljskih plačah.	
5. Opravilne dopolnilne doklade nespremenjeno s	150 > — >
6. Stanarine nespremenjeno s	2319 > — >
7. Dotacije nespremenjeno s	2912 > — >
Skupaj .	256394 gld. — kr.

torej v primeri s proračunom deželnega odbora več za 1728 gld., v primeri z lanskim proračunom več za 8607 gld. Zopet se kaže tedaj jako občutna pomnožitev potrebščine pri aktivitetnih prijemkih učiteljskega osebja. V očigled progresivno rastočim troškom ljudskega šolstva primoran je finančni odsek, prav toplo priporočati slavnemu deželnemu šolskemu svetu, da kolikor le mogoče štedi pri napravi novih ter pri razširjivosti užé obstoječih ljudskih sol, imajoč vedno pred očmi, da siromašna dežela kranjska užé omaguje pod bremenom troškov za ljudsko šolstvo.

II. Remuneracije in pripomočki.

1. Za vzdrževanje sol za silo nespremenjeno .	3000 gld. — kr.
2. Za pouk v kmetijstvu nespremenjeno . . .	1500 > — >
3. Za pouk v ženskih ročnih delih nespremenjeno	1200 > — >
4. Za podporo nasvetuje finančni odsek	2500 > — >
proti proračunu dež. odbora več za 600 gld., ker se opravičuje z ozirom na vedno rastoče število učiteljskega osebja in na težavni položaj, v katerem se nahajajo zlasti tisti učitelji na več-	

Znesek . 8200 gld. — kr.

Prenesek . 8200 gld. — kr.

razrednih šolah, kateri nimajo prostega stanovanja, oziroma stanarine.

5. Za neobligatni pouk slovenščine na več-razrednih nemških in nemščine na več-razrednih slovenskih ljudskih šolah	600	>	—	>
6. Remuneracije za nadomestovanja	1300	>	—	>
7. Stalne renumeracije	6368	>	—	>
proti proračunu dež. odbora več za 280 gld., ker se je za šolo v Dobravi pri Zaspem dovolil pomožni učitelj.				
8. Za ekskurendo pouk	1285	>	—	>
	Skupaj			17753 gld. — kr.

v primeri z lanskem proračunom tedaj več za 1465 gld.

III. Penzije za učiteljske vdove . . . . . 737 > 50 >
manj za 26 gld. 66 kr. proti proračunu deželnege odbora, ker svota dovoljena Ani Zupančičevi ni penzija, temveč miloščina.

IV. Miloščine . . . . . 384 gld. 16 kr.
več za 26 gld. 66 kr. iz gori navedenega razloga.

V. Različni troški nespremenjeno . . . . . 470 > — >
Skupaj . 275738 gld. 66 kr.

katero finančni odsek nasvetuje kot skupni znesek potrebsčine normalno-šolskega zaklada ze l. 1888.

(Konec prih.)

— Vitez dr. Fran Močnik je »Národní Šoli« poslal 15 gld. Slava!

— Obdarovanje šolskih otrok v Ljubljanski čitalnici je bilo v nedeljo v 18. dan preteč. meseca. 40 dečkov in 40 deklic je dobilo popolno močno in čedno izdelano zimsko obleko. Slavnost počastila sta visokorodna baronica gospá Emilija Winkler-jeva in visokorodni deželni glavár grof Thurn in mnogo šolskih dobrotnikov in prijateljev izmej vseh stanov. Pred delitvijo je zbrane učence in učenke šolski voditelj A. Praprotnik tako-le ogovoril:

»Slavna gospoda! Ljubi dečki in deklice!

Drzнем se in čast imam, da v tej slavni družbi in pri tej lepi slovesnosti spregovorim nekaj besed. — Približal se je zopet veselí, mili božični čas, katerega se veselí vse — staro in mlado. Toliko lepši in milejši pa je ta čas, ako se ž njim družijo dela človekoljubnosti in krščanske ljubezni. — Po prelepi stari navadi v našem glavnem mestu so se, kakor tã vidimo, tudi letos po posebni dobroti in po velikem, vztrajnem trudu preblagih, milosrčnih dam in blagosrčnih dobrotnikov mize bogato naložile s prelepimi darovi za vas, ubogi učenci in učenke. Kaj meníte, ljubi moji, zakaj vam blagi dobrotniki, katere vam Bog pošilja, dajejo tako lepa darila? Glejte, dajejo vam jih ne samo zato, da bi vas veselili, ampak največ zato, da bi vi ložeje izpolnovali svoje dolžnosti, da bi pridno hodili v šole, se marljivo učili, da bi radi ubogali svoje stariše in učitelje, da bi se povsod lepo obnašali in da bi bili ne le samo potrebni, temúe tudi vredni te velike dobrote. Žali Bog, izkušnja pa nas učí, da se véasi otroci v slabi obleki tudi slabo vedéjo. Vidíte, to ni prav. Vaši dobrotniki hočejo, da ste tudi vredni dobrot, ki vam jih v toliki meri skazujejo. Kot stari vaš prijatelj, vam tedaj prav živo naročam, da danes vsak izmej vas sè staro obleko tudi sleče starega človeka, to je, vse napake; in naj z novo obleko obleče tudi vse lepe čednosti tako, da bodete vsi dobri otroci in iz dobrih otrok prirastli tudi dobri, pošteni ljudje, kakorsnih potrebuje in zahteva dandanes cerkev, domovina in država. V tem duhu želimo tedaj, da bi vi ta lepa darila vzprejeli in bili veseli svetih božičnih praznikov.

Potem je obleko in pogačo delila gospá baronica Winkler-jeva. Po delitvi sta se učence in učenka za vzprejete lepe darove ganjena zahvalila, in vsi prijatelji šolske mladine smo pri razhodu ž njima ponavljali: Slava in hvála bodi za tolika krasna darila vsem blagim podpornikom in podpornicam te lepe naprave!